

ברוך הגומל לחייבים טובות שגמלני טוב

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 בספר התניא ש'בינוני' איננו הגדרה של מעשי האדם ולכן אין הכוונה שיש
 2 לו גם מצוות וגם עבירות 'מחצה על מחצה' אלא הכוונה שבפועל אינו עובר
 3 כל עבירה הן במחשבה, הן בדבור והן במעשה והוא מוגדר 'בינוני' במצבו
 4 הנפשי, כלומר שגם היצר הטוב וגם היצר הרע הם בתוקף בנפשו **שִׁישׁ לוֹ**
 5 **גַּם יִצְר־הָרַע** שפעיל ומתאוה
 6 תאוות **שֶׁהוּא כְּמוֹ שׁוֹפֵט וְדִין**
 7 **הָאוֹמֵר דַּעְתּוֹ בְּמִשְׁפָּט, וְכִף**
 8 **הַיִּצְר־הָרַע אוֹמֵר דַּעְתּוֹ בְּחֻלְל**
 9 **הַשְּׂמָאֵלִי שְׂבֻלָב כּוֹ',** ומנסה
 10 לגרום לאדם לחטוא, **אָבֵל** הוא לא
 11 מצליח להביאו לידי עבירה בפועל כי
 12 מִיד חוֹלֵק עָלָיו הַשׁוֹפֵט הַשְּׂנִי
 13 **שֶׁהוּא הַנְּפֵשׁ הַאֲלֵקִית**
 14 **שְׂבֻמוֹת כּוֹ',** וְהִלְכָה הַתְּנַהֲגָה של
 15 ה'בינוני' בפועל היא **כְּדַבְרֵי**
 16 **הַמְּכַרֵּעַ** כמו שמצינו בהלכה
 17 שלפעמים יש מחלוקת בין שתי דעות
 18 וההלכה נקבעת על פי השלישי
 19 המכריע את כף המאזניים לאחד
 20 הצדדים, כך כאן ההכרעה בויכוח בין
 21 היצר הטוב והיצר הרע היא על ידי
 22 השלישי המכריע **הוא הַקֶּב"ה**
 23 **הַעוֹזֵרוֹ לְהַיִּצְר־טוֹב, כְּמֵאֲמַר**
 24 **רְבוֹתֵינוּ ז"ל אֵלְמָלָא הַקֶּב"ה**
 25 **עוֹזֵרוֹ כּוֹ',** ללא עזרת ה', האדם לא
 26 היה מצליח להתגבר על יצרו הרע,
 27 ומתעורר בתשובה, **הַגֵּה אֶזְ**
 28 **צִדִּיק מַצְרָה נַחֲלִץ כּוֹ' והאדם**
 29 משתחרר מהמצב בו דברים לא רצויים
 30 שולטים עליו.
 31 **וְכַל־זֶה בָּא לְאַחֲרֵי הַהֲקַדְמָה**
 32 **כְּמֵאֲמַר הַרְאֵנוּ דְבוֹר-**
 33 **הַמִּתְחִיל הַגּוֹי לִי בַּעוֹזְרֵי,** שם
 34 מבואר שצריך לידע **הָאֲמַת**
 35 **אֲשֶׁר אֵין עוֹד מְלַבְדוּ,** אין כל
 36 מציאות אחרת, ובודאי שאין שום
 37 גורם אחר עם כוח וסמכות כלשהי
 38 מלבד הקדוש ברוך הוא בעצמו **וְהוּא**
 39 **רַק לְבַדּוֹ הוּא יַתְבַּרְךָ הַבּוֹרָא**
 40 **מֵהֵנָּה וּמִחֵהָ אֵת הָאָדָם, וְעוֹזֵר לוֹ כְּכֹל אֲשֶׁר לוֹ, וְכֵמוֹ**
 41 **שְׂפָתַב הַרְמַב"ם** על החובה לדעת ולהכיר בכך שאין עוד מלבדו **יְסוֹד**
 42 **הַיְסוּדוֹת וְעֵמוֹד הַחֲכָמוֹת לִידַע** שיש שם שקיים מצוי ראשון

1 **בְּדְרוֹשֵׁי** מאמרי החסידות על **מַגֵּלַת אֶסְתֵּר, שְׂמֵדְבָר קָאֵי מְכוּון עַל**
 2 **הַדְּבָרִים הַגְּשָׁמִיִּים אֲשֶׁר לֹא לָהּ הֵמָּה** שרחוקים מהקדושה,
 3 **שֶׁהֵם דּוֹמִים לְמִקּוֹם מְדַבֵּר וּשְׂמֵמָה כּוֹ'** כי צד הקדושה והדבקות
 4 בה' נמשלו למקום מלא חיים, וההיפך נמשל למדבר שמממה). **וְהֵינְנוּ,**
 5 ארבעת הסוגים הללו הם מצבים של
 6 חסרונות בעבודת ה' שיש לתקן אותם
 7 **שְׂפָדֵי שְׁעֻבּוֹדָתוֹ תִּהְיֶה כְּדַבְעֵי**
 8 **לְמַהוּי,** כפי שצריך להיות צריך
 9 **לְפַעוֹל בְּעַצְמוֹ שְׁלֹא יִהְיֶה**
 10 **בְּמַעֲמַד וּמַצָּב הַנַּ"ל,** ומצבו
 11 הרוחני יהיה נעלה ולא מוגדר באחת
 12 מארבעת הגדרות האמורות שְׁנֵהוּ
 13 **מַעֲמַד וּמַצָּב דְּתִיבִים כּוֹ' אלא**
 14 שהקדוש ברוך הוא גומל טובות גם
 15 ל"חייבים" ומוציא אותם מהמצב הלא
 16 רצוי בו הם נתונים. **וְכִפִּי שְׂמֵמָה**
 17 **כְּמֵאֲמַר** דיבור-המתחיל "ברוך
 18 הגומל" הנזכר, **שְׂפָל יִשְׂרָאֵל**
 19 **מִחוּיָבִים בְּלִימוֹד הַתּוֹרָה**
 20 **וּבִקְיִים הַמְצוֹת, וְאֵם מַצֵּד**
 21 **אֵיזָה סִיבָה לֹא קִים זֶה, הֲלֹא**
 22 **הוּא הָאֵשֶׁם בְּזֶה כּוֹ' נמצא**
 23 שלמעשה לעתים קרובות אדם מוגדר
 24 כ"חייב" שהרי סוף סוף הוא עצמו
 25 האחראי למצבו הרוחני.
 26 **אֵךְ עַל זֶה מְמַשֵּׁף בְּמַאֲמַר,**
 27 **אֲמַנְם** מצד שני כתיב נאמר על
 28 הקדוש ברוך הוא **וְחָשַׁב מִחֻשְׁבוֹת**
 29 **לְבַלְתֵּי יַדָּח מִמֶּנּוּ נִדָּח, ה'**
 30 'חושב' ומתכנן את האירועים בחיי
 31 האדם כך שבסופו של דבר כל נפש
 32 תזכה לתיקון שלה **וּבְחִסְדֵי א-ל**
 33 **עֲלִיוֹן מִתְעוֹרֵר רִיחַ מְמָרוֹם וְה'**
 34 גורם לאדם התעוררות לצאת ממצבו
 35 הרוחני הלא רצוי ולשוב בתשובה
 36 ולבוא על תיקונו, **וְכֵמוֹ שְׂפָתַב כִּי**
 37 **יַעֲמוֹד לִימִין אֲבִיוֹן לְהוֹשִׁיעַ**
 38 **מִשׁוֹפְטֵי נַפְשׁוֹ ה'** עומד לצידו של
 39 האדם כדי להציל אותו מה'שופטים'
 40 של נפשו וכפי שרובנו זקוק מדייק בפסוק זה בספר התניא שהכתוב מדבר
 41 באדם שיש בנפשו שני שופטים ולכן נאמר בפסוק **שׁוֹפְטֵי לְשׁוֹן רַבִּים,**
 42 **יִצְר־טוֹב וְיִצְר־הָרַע, שְׁזוּהֵי מְדַרְיַגַת הַבִּינוּנִי,** כמבואר בהרחבה

(47 שמואליב יד, יד. 48) תהלים קט, לא. (49) לשון הש"ס - שבת לט, א. (50) קדושין ל, ב. (51) תניא פי"ג. (52) משלי יא, ח. (53) ואתחנן ד, לה. (54) ריש הלי יסוה"ת.